

«Зернова ініціатива»: через дії росіян світ щомісяця недоотримує мільйони тонн продовольства

17,8 мільйонів тонн української агропродукції на 659 суднах було експортовано з портів Великої Одеси («Одеса», «Чорноморськ» та «Південний») до 40 країн світу з 1 серпня 2022 року. Всього з початку роботи «Зернової ініціативи» три порти відправили 659 суден з продовольством до країн Африки, Азії та Європи, а 643 – прийняли нових під завантаження продукцією українських аграріїв.

За умови повноцінного функціонування коридору обсяги українського експорту на світові ринки мали становити 25-29 мільйонів тонн. Так, з жовтня українські порти змушені працювати на половину своєї потужності, зменшився обсяг флоту на вхід до портів під завантаження, зменшився обсяг експорту на 3 млн тонн щомісяця.

Головна причина – цілеспрямований саботаж російською стороною інспекцій суден в Босфорі, що призводить до стабільно великої черги з понад 100 суден.

«Починаючи з жовтня 2022 року делегація росії в Спільному координаційному центрі (СКЦ) почала штучно гальмувати процес інспекції суден. По-перше, як тільки обсяг експорту почав зростати російська сторона скоротила кількість інспекційних

команд з 5 до 3 без будь-якого пояснення. По-друге, штучно збільшують час на проведення самих інспекцій через перевірку показників роботи суден, які не регламентовані документами СКЦ та не мають жодного відношення до зернової угоди. Так на перевірку одного судна йде від 4 годин, а в день відбувається 5-7 перевірок при мінімально необхідних 16-18. Непоодинокі випадки коли росіяни просто відмовляються працювати з вигаданих причин, коли всі інші сторони в СКЦ підтверджують умови для продовження інспекції.

Проблема вирішується збільшенням інспекційних груп та кількістю інспекцій в день. Ми неодноразово звертались до наших партнерів по угоді і вони готові до цього. В листопаді, коли в Босфорі очікували понад 200 суден, ООН та Туреччина самостійно провели за два дні 86 інспекцій та довели, що це цілком реально», – пояснив Руслан Сахаутдінов, представник України в СКЦ.

Станом на 18 січня в Босфорі на інспекцію СКЦ очікує 121 судно (28 – з агропродукцією на борту, 93 – судна, які йдуть до портів під завантаження). Середній час очікування – від 2 до 5 тижнів, що також призводить до мільйонних збитків вантажовласників.

Черга спостерігається починаючи з листопада 2022. Це відображається на обсягах експорту. Так, в листопаді порти експортували на 47% менше агропродукції, ніж в жовтні, коли ці проблеми починались. Якщо в жовтні було недоекспортовано майже 2 млн тонн агропродукції, то в листопаді та грудні це вже по 3 млн тонн на місяць. Така тенденція зберігається також у січні.

Нагадаємо, 22 липня в Стамбулі за пропозиції ООН Україна, Туреччина та Генеральний секретар ООН Антоніу Гуттереш підписали Ініціативу про безпечне транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів «Одеса», «Чорноморськ» та «Південний».

«Зернова ініціатива» дозволила розблокувати порти Великої Одеси, які до війни на 80% були воротами для агроекспорту, підтримати українських аграріїв, збільшити надходження валютної виручки в Україну, стабілізувати світові ціни на продовольство та запобігти суттєвому погіршенню гуманітарної ситуації в державах, які знаходяться на межі голоду, зокрема Ефіопії, Сомалі, Афганістану.

<https://mtu.gov.ua/news/33971.html>